

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KÁLVIN-TÉR 17. SZ. (PÜSPÖKI HIVATAL)A TISZÁNTÜLI REFORMATUS EGYHÁZ-
KERÜLET HIVATALOS KOZLÖNYEMegjelenik — egyelőre — havonként, a hónap 15. napján.
Jelenlegi előfizetési ára évi 20 forint.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: D. DR. RÉVÉSZ IMRE

„Istennek hatalma, minden hívőnek idvességére...”

2688 — 1946. számú körlevél a kebelbeli lelkészekhez, egyéb
belsőbiztosítókhöz, presbitériumokhoz és gyülekezetekhez
az evangélikáció tárgyában

Szeretett Atyámfiak!

Nincs és nem is lehet olyan egyházat szerető magyar református ember, aki szívből ne óhajtaná egyházunk megújítását. Örök bibliai igazságot fejeztek ki a mi atyáink, amikor azt hirdették, hogy „az egyháznak szüntelenül reformálódnia kell”. Erre intenek bennünket elsősorban a mai idők jelei, amelyek elodázhatatlanul követelik minden emberi életközösségek — családok, társadalomnak, nemzetnek, államnak, emberiségnek — gyökeres megújulását, ha egyszer népünk és az egész emberi nemzetség valóban ki akar emelkedni a pusztulás gödréből és sáros fertőjéből (XL. zsoltár 3.), ahová bűnei miatt jutott, s ha nem akar abban még mélyebbre süllyedni. A megújításnak ebből az általános törekvésből és folyamatából a népek életének mindenkor leghatalmasabb lelki erőteljesítője, az egyház sem maradhat ki. De erre int bennünket mindenekelőtt maga az Isten beszéde, amely a keresztyén ember és Krisztus földi egyháza egyik legfőbb élettörvényét a szakadatlan megújulást rendeli. „Levetkezzétek ama régi élet szerint való ömbert, mely meg van romolva a családság kívánságai miatt; megújuljatok pedig a ti elméteknek lelke szerint (azaz lelki és szellemi valótok egész teljességében), és felöltözzétek amaz új embert, mely Isten szerint teremtetett igazságban és valóságos szentségben” (Efézus 4:22—24). „Azért ha valaki Krisztusban van, új teremts az; a régié elmúltak, imé újja lett minden” (II. Korinth. 5:17).

Magyar református egyházunk Isten szerint való megújításának egyik legfőbb és legszomorúbb akadálya azidőskor az, hogy azok közül, akiket a hosszú megszokás és a világi gondolkodás, „egyháztagoknak” nevez s akik természetesen maguk is annak tartják magukat, igen szakosan nemcsak a református, hanem még a keresztyén nevet sem viselik joggal és méltán. Nemcsak a tiszta bibliai református hitvallást nem ismerik jól és nem pécélik meg életük bizonyosságával, hanem egyházukhoz nem ragaszkodnak belső szívbeli odaadással, „elméjük lelke szerint”, hanem magával az anyaszentegyház egyedüli Urával és Fejével, a Jézus Krisztussal sincsen semminemű lelki kapcsolatuk. — Semmi szükségét nem érzik tehát annak, hogy az Ő Lelke által naponként megújulva, igaz bűnbánattal és megtéréssel levetkezzék a megromlott ömbert, család kívánságoktól fűzött és marcangolt életükből megtisztuljanak, mint új teremtsékek a maguk és a mások bűnei ellen szakadatlanul harcolva rontsák a Sátánnak sohasem szünetelő munkáit és Krisztusba egyre mélyebben bolygatva az igaz keresztyén élet folyását gyarapodó gyümölcsöt terem-

jék hitben, szeretetben és reményességben, „igazságban és valóságos szentségben”. Ennek naponkénti fájdalmas következménye aztán az, hogy szemünk láttára úgynevezett „keresztyén” emberek nagy tömegei merülnek el a bűnben s lesznek földi életük reménytelen megromlásával és örök életük botor eljátszásával a kétségbeesés martalékai — egyházunk pedig ezt hosszú emberöltők óta jóformán tehetetlenül kénytelen nézni, mert az ilyen névleges és holt „egyháztagok” rettenetes teherterheléstől nem bírván szabadulni, megbénul minden munkája, értelen minden bizonyágtétele, hiábavaló minden intése és buzdítása.

Itt a legutolsó pillanat arra, hogy egyházunk tömegein egy nagy lelki ébredés áldott földrengése vonuljon végig, mindenki szeme előtt felszakítva azokat a szörnyű mélységeket, amelyekbe a bűn halálában megrögződőknek okvetlen bele kell hullaniok, s egyszersmind felrögzve mindazokat a lelkeket, akik Isten szent és irgalmas eleve-élvégzése szerint Krisztusban örök életre hívtattak és hívatnak el s akiknek a bűn halálos álmában való megmaradásáért és kárhóztos pusztulásáért éppen mi, akik nem hiába viseljük a református keresztyén nevet, de különösen az egyház pásztorai és egyéb őrállói, egykor számadásra fogunk állani Krisztus ítélőszéke előtt.

Erre a felébresztésre egyéb módot és eszközt ma sem használhatunk, mint azt, amelyet Isten az Ő egyházának öröktől fogva mindörökké rendelt és ajándékozott a lelki vakok megvilágosítására, az elbukott ember fölemelésére, gyógyulására, a tékozló fiak és leányok hazatalálására, minden, Ő iránta ellenséges szív megbékélésére; hirdetni tisztán, teljesen, félelem nélkül, fáradságtalanul és nem szégyenkezve a Krisztus evangéliumát, amely „Istennek hatalma minden hívőnek idvességére” (Róm. 1:16).

Ez az evangéliumhirdetés a fő és minden mást megelőző rendeltetés tulajdonképpen az egyház egész igazságszolgálatának és minden egyéb pásztori és missziói munkájának is. Hiszen a valóban megtért és Istennel járó ember, az élő egyháztag — bűnös természetűe miatt, amellyel teljes életében harcolnia kell — épúgy rászorul naponként Istennek az evangéliumból feléje hangzó megbocsátó kegyelmére, mint megtéretlen szívé és bűnbemerült életü embertársai.

De evangélikációnak sajátképpen mégis az Evangéliumnak olyan hirdetését nevezzük, amely mint kifejezetten *ébresztő és mentő munka*, a bűn halálos álmát aluvó lelkek, a csak névleges keresztyének és holt egyháztagok felébresztésére irányul, tehát első rendben nem a már fölébredt, komoly keresztyén életet élő egyháztagokat akarja gondozni és erősíteni, nem az egyház szüntelen továbbépülését, a különféle egyházi

munkaágak folytonos továbbfejlesztését kívánja szolgálni — hanem az eltévedetteket hívja haza, a közömbösöket sebz meg a Lélek kardjával, a kétségbeesetteknek mondja meg, hogy van még reménység, a megátalkodottan elfordultaknak mutatja meg, hogy görbe útjuk a bizonyos romlásba visz.

Tiszántúli egyházkerületünk őrállói, Isten lelkétől üdvösségesen megfeddettvén, bűnbánó és új életre vágyakozó lélekkel elhatározták, hogy nagyon régi és nagyon vétkes mulasztások pótlására ez évben egy, az egész egyházkerületre kiterjedő evangélikációs munkát indítanak meg, Isten kegyelmes segítségére támaszkodva.

A mi egyházkerületünk a magyar reformátusság törzse. Ha ebben a törzsből tovább is tehetetlenül nézünk a hitetlenség, az erkölctelenség, a közöny és a csüggedés örlő szújának pusztítását, az egész magyar református egyház végzetes lelki romlásáért mi, tiszántúliak fogunk elsősorban földi és örök ítéletre vonatni.

Mindezek megfontolása alapján egyházkerületünknek még a tavaszszal tartott közgyűlése kimondotta az egész kerületet átfogó evangélikációs munka elindítását és megszervezését. Létrejött erre a célra egy központi bizottság, amely ebbe az óriási felelősségeket hordozó szent munkába mindazokat be kívánja kapcsolni s részben már be is kapcsolta, akiknek erre való alkalmasságáról és elhivatottságáról már eddig is jó bizonyosságaink vannak — tekintet nélkül arra, hogy az illetők hivatalos vagy önkéntes munkások-e és a szorosabban vett egyházi vagy esetleg egyesületi vonalon végeztek-e eddig eredményes evangélikációs munkát.

Az előkészítés eddigi és ezutáni fokozatain áthaladva, azt reméljük Istentől, hogy a folyó év november havában az egyházkerület minden egyházmegyéjében megkezdődhetik az evangélikációs szolgálat, egyelőre egyházmegyéenként átlag két-három gyülekezetben és legalább két-két evangélikátornak minden egyes helyen legalább egy-egy hétig tartó megfeszített munkájával. A mostani szűk lehetőségek táulásával és főként a munkára alkalmas személyi gárda szaporodásával természetesen ezek a szerény méretek fokozatosan növekedni fognak. De egy ilyen lelki mélyszántást — mert csakis *ilyenbe* szabad befognunk! — csak annyi alkalmas munkással kezdetünk meg, amennyi az aratás Urának akaratából pillanatnyilag rendelkezésre áll.

Ez Isten lelkétől ajándékozott elgondolás emberi sikere érdekében kérem és rendelem tehát a következőket:

1. A folyó szeptember hó utolsó vasárnapján (29-én) a prédikáció minden gyülekezet délelőtti istentiszteletén az evangélikációról szóljon, jelen körlevelemnek tartalmi ismertetésével vagy szószertint felolvasásával és megmagyarázásával.

2. E napon, vagy azt közvetlenül megelőző vagy követve, presbitériumi gyűlés tartandó, amelyen az evangélikáció lényegét és szükségét még részletesebben ki kell fejteni.

3. A lelkipásztor az egyház tisztviselőiből, presbitereiből, tanítóiból, tanáraiból, vasárnapi iskolai és ifjúsági, nőszövetségi tagjaiból, elsősorban a már eddig is folyó bibliai munka hűséges résztvevőiből alakítson olyan *imaközösséget*, ahol állandó imádságbeli tusakodás folyik Isten színe előtt a gyülekezet és a magyar református egyház lelki ébredéséért, az evangélikációs munka megáldatásáért. Érezze át minden lelkipásztor s az egyház minden más hűséges és felelősségérző munkása, hogy hitvallásunk szerint „Isten az Ő kegyelmét és szent Lelkét csak azokkal közli, akik ezt Őtőlé ősziinte fohászkodásban kerik és azért neki hálát adnak” (Heidelbergi Káté 116. k.), tehát Isten a Lélek üdítő harmatát és termékenyítő esőjét csak oda adja, ahol arra az emberi lelkek valóban szomjaznak és epekednek s nem szűnnek meg érte Hozzá kiáltani. Magyar református egyházunk szikkadt lelki mezőire nem fog addig kiáradni a mennyi áldás, amíg a pusztasírása el nem hat a Magasságos füleibe. Halálos komolyan kell tehát venni az imaközösségek megalakítását s azokban elsősorban a lelkipásztorok új munkálkodni az Ige szolgálatával és a könyörgésben való állhatatos, példáuladó buzgósággal, hogy munkatársainak szíve és ajka is megnyíljen az imádságra, minden erőltetés és képmutatás nélkül, leküzdhetetlen vágyakozással és a meghallgatatlanságra egyre növekvő bizonyosságában. E munkában való segítségül az egyházkerületi bizottság idején egy kis kalauzt is el fog juttatni a lelkipásztorok kezébe.

4. A lelkipásztorok tartsák távol maguktól is, gyülekezetüktől is azt a súlyos és veszedelmes tévedést, mint hogyha ez az evangélikációs szolgálat lényegében „vendégszónokok” szereplése volna, amelynek tulajdonképpeni célja a fokozottabb templombajlás, az egyház ügyei iránt való nagyobb érdeklődés felkeltése, erőteljesebb adakozásra buzdítás és hasonlók — szóval olyan munkának „gyorstalpaló” elvégzése egy hét alatt, amely a lelkipásztorok és a többi őrállóknak egész éven át minden napját igénybe kell hogy vegye. Világosan kell látni és láttatni, hogy az evangélikációknak egészen különleges feladata van, amely az egyébként legszebben virágzó gyülekezeti életben épúgy nem fölösleges, mint a legelhanyagoltabbban — és hogy az evangélikáció megtörténte után semmiféle pásztori gond és missziói munka nem válik fölöslegessé, sőt azokra akkor még nagyobb szükség lesz, mint addig valaha volt.

5. Minden felmerülő kérdés, probléma, igény tárgyában keressék meg a lelkipásztorok vagy egyéb gyülekezeti munkások — esetleges tapasztalataikról és nehézségeikről is testvéri őszinteséggel beszámolván — Tamás Ferenc egyházkerületi missziói lelkész atyánkfíát (Debrecen, Bethlen-utca 72.), aki szolgálatra készen fog azokra felelni a maga és az egyházkerületi evangélikációs bizottság nevében, amely állandóan munkálkodik. Magától értődik, hogy én magam is teljes testvéri készséggel állok rendelkezésére mindazoknak,

akik szükségét érzik annak, hogy ez ügyben közvetlenül hozzám forduljanak.

Szeretett Atyámfiai!

Istennek bűneinkkel százszor megérdemelt nehéz ítélete alatt áll magyar népünk és református egyházunk. El kell vesznünk, ha még most sem vesszük szívünkbe az Úr kegyelmes és félelmes szavát: „Imé, én előtökbe adom néktek az élet útját és a halál útját” (Jeremiás 21:8). De mindaddig, amíg csak Istennek a halálból megmentő öröme, az Evangélium nem szűnik meg hozzánk szólni és közöttünk zengeni, minékünk nem szabad kételkednünk abban, hogy van, akinek szóljon: hogy még megvan közöttünk, az Ó magyar népe között az az ötven vagy tíz „igaz”, vagyis Istenhez vágyakozó, Tőle kiválásztott és megváltott lélek, akikért az Úr még egy Sodomának és Gomorának is kész volt megbocsátani. El kell hinnünk Iste-

nünknek, hogy az Ő Igéje most sem fog Őhozzá üresen visszatérni, hanem megcselekszi, amit Ő akar és szerencsés lesz ott, ahová küldötte (Ésaiás 55:10). „Annakokáért a lecsüggesztett kezeket és az ellankadt térdeket egyenesítsétek föl, és lábaitokkal egyenesen járjatok, hogy a szánta el ne hajoljon, hanem inkább meggyógyuljon” (Zsidók 12:13-14). Nincs késkédeni való időnk, mert az Úr sem késik el az Ő országának eljövételével, de végső ítéletével sem. „Boldogok azok a szolgák, kiket az Úr, mikor haza megy, vigyázva talál... Ti is azért legyetek készek, mert amely órában nem gondoltátok, abban jő el az embernek Fia” (Luk. 12:37, 40).

A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme legyen mindnyájatokkal!

Debrecen, 1946 szept. 3.

Atyafiúi szeretettel:

Révész Imre
püspök.

Dr. Vasady Béla

első rádióbeszámolója északamerikai missziójáról

1946 augusztus 10.

Magyar Testvéreim! Február hó 27-én hagytam el repülőgépen Magyarországot, hogy a magyarországi protestáns és görögkeleti egyházakat tömörítő Magyarországi Ökumenikus Tanács képviselőjeként a nyugati testvéregyházakat felkeressem, hogy őket a magyarországi egyházak háború alatti és utáni helyzetéről tájékoztassam és tőlük minden irányú támogatást kérjek.

Küldetésem teljesen politikamentes és kifejezetten a keresztyéni és emberbaráti szeretet nagy társító elvére épül. Franciaország, Svájc, Anglia, Skócia meglátogatása után az Egyházak Világtanácsa Amerikai Bizottságának meghívására — miután a Tanácsnak hivatalból én is tagja vagyok — április 10-én repülőgépen New-Yorkba érkezhettem.

Magyarországról történt eljövetelem óta repülőgépen, hajón, vonaton és automobilon kb. 30,000 km-nyi utat tettem meg. Július végéig összesen 107 beszédet tartottam, nagyobbára angol nyelven.

Állandó kapcsolatban vagyok a különböző amerikai protestáns, főképpen a presbiteriánus, református és evangélikus egyházakkal, az amerikai egyházak Szövetségi Tanácsával, valamint a Church World Service-szel, amely az Egyházak Világtanácsa amerikai Bizottságának világviszonylatban az egyházi újjáépítési munkáját végző, hatalmasan kiépített szerve.

Eddig tíz egyetem, kollégium, főiskola teológiai professzori kara és diáksága előtt ismertethettem a magyarországi egyházi helyzetet. Külön öröm számomra, hogy az amerikai magyar protestáns, főképpen a református egyházakozségeket felkereshettem és a közöttük végzett szolgálataimat erkölcsi tekintéllyel egy, a különböző amerikai magyar egyházcsoporthoz képviselő négytagú közös bizottság támogatta.

A nagy amerikai egyházak közül áprilistól eddig a református egyház 42,000, a lutheránus egyház 17,000 dollárt küldött el az Egyházak Világtanácsa Európai Bizottsága genfi osztályának a magyarországi református, illetve evangélikus lelkészek segélyezésére.

Az evangélikus és református egyház, amelyhez az amerikai magyar református egyházakozségeket legnagyobb része is tartozik, eddig 60,500 dollárt költött Magyarországnak szóló különböző élelmiszerzállítmányokra.

A Church World Service, a különböző protestáns egyházak adományai révén áprilistól június végéig a magyarországi Ökumenikus Tanács Újjáépítési Bizottsága részére eddig elküldött 1309 bála férfi-, női- és

gyermek-ruhaneműt és ágyneműt, 667 láda tejpórt, 2 vagon tápszert, 202 láda konzervet, 13 láda szappant és 5 láda gyermekjátékot. Az eddig felsorolt küldemények bruttó súlya 292,640 font, értéke 130,723 dollár. Ezenkívül ugyancsak a Magyarországi Egyházak Újjáépítési Osztálya részére útban van már, vagy indítás előtt áll a Church World Service útján 8 vagon tápszert, 102 bála használt ruhanemű, 2 láda használt cipő, 1750 láda konzerv és 600 drb. babakelengye 182,250 font bruttó súllyal, 48,590 dollár összértékben.

A magyarországi protestáns teológiai főiskolák részére 100 drb. amerikai könyvzállítmány fog megérkezni. Eddig öt jelentősebb teológiai folyóirat indított meg címükre.

Külön kell megemlékezni az amerikai magyar református egyházakozségekre igen szép eredménnyel folyó segélyakciójáról. Az evangélikus és református magyar egyházakozségekre tartozó egyházakozségekre eddig 25,000 dollárt adtak össze. A presbiteriánus egyházakozségekre tartozó egyházakozségekre szintén szép munkát végeznek. A független magyar református egyházhoz tartozó egyházakozségekre 4500 dollár segély biztosítását tűzték ki elérendő célul. Néhány héten belül ennek az összegnek több mint felét össze is gyűjtötték.

A nyár folyamán a magyar református egyházcsoporthoz együttes ruhagyűjtési akciót kezdeményeztek a Church World Service útján. Szeptemberben indítjuk útnak ezt a küldeményt.

Megszámlálhatatlan azoknak a csomagoknak a száma, amelyeket a magyar protestáns egyházakozségekre és tagok küldenek haza. Az egyetemes magyar segélyakció legnagyobb támogatói az amerikai magyar egyházak. Az e célra juttatott adományok felsorolása azonban kívül esik mostani feladatomon.

Külön meg kell emlékezni az Amerikai Magyar Református Egyházakozségról és annak ligonieri árvaházáról. Akciójukkal többszáz magyarországi református árva fenntartásáról óhajtanak gondoskodni.

Az amerikai magyar protestánsok egyfelől, a nagy amerikai protestáns egyházakozségekre másfelől a maguk részéről mindent elkövetnek, hogy a magyarországi protestáns egyházak lelképásztoraik és az egyháztagok helyzetét enyhítsék. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy segély és újjáépítés tekintetében ma az egész világ valamennyi nélkülöző egyháza Amerika felé tekint. Így csak egy világviszonylatban végzett egyetemes egyházi segélyakció keretén belül

nyerhetnek a magyarországi egyházak is kielégítést.

Több amerikai és magyar protestáns testvérem közreműködésével sikerült elérni azt, hogy az utóbbi három hónapban a Church World Service útján a többi országokéhoz viszonyítva, a magyarországi egyházak részére aránylagosan nagyobb mennyiségű segélyzállítmányok indítottak el.

Isten segítségével folytatjuk ezt a munkát és ha az amerikai gazdasági helyzet megengedi, reméljük, hogy még az eddiginél is szebb eredmény lesz. Mindezt pedig egyedül Istené legyen a dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás.

Az Ő áldó és gondviselő kegyelmébe ajánlom hazámat, magyarországi egyházainkat és otthonhagyott szeretteimet.

Így szeretnénk!

A Tiszaeszláron 1946 augusztus 23-25 között rendezett ifjúsági konferencia ifjúsági tanácsának

K I A L T V Á N Y A

a magyar református ifjúsághoz

1. Öntudatosan hívó ifjak és öntudatos magyar ifjak szeretnénk lenni.
2. Öntudatosan hívó ifjak, akik bizonyosságot tesznek arról, hogy egyedül a mi Urunk Jézus Krisztus drága vére érdemlért állhatunk meg az Atya előtt és vagyunk, amik vagyunk.
3. Öntudatosan hívó ifjak, akik naponta olvassuk és tanulmányozzuk az írást, mint Isten Igéjét és amit belőle Isten Szehletleke megértett, arról a mi életünkkel is bizonyosságot tesznek.
4. Öntudatosan hívó ifjak, akik naponta imában tusakodunk mindazért, amiért az Úr szívünkbe felelősséget ad.
5. Öntudatosan hívó ifjak, anyaszentegyházunknak hű fiait, lelképásztoraiknak imádkozó segítőtársait, hitvallásainknak ismerőit, akik hitünk szemével a romok között már látjuk és építjük Krisztus felkészített anyaszentegyházát.
6. Öntudatosan hívó ifjak szeretnénk lenni, akik valljuk, hogy a széthulló magyar életnek is csak egyedül megoldója van: a mi Urunk Jézus Krisztus és egy megoldása: a Benne való magyar egység, egy evangéliumi magyar ébredés.
7. Öntudatos magyar ifjak, akik vállal-

juk, hogy szívünk látásait ebbe a sötét, halódó magyar életbe is beleviszük, akik küzdünk az igazi demokráciáért és Krisztus lehalójá szeretéttel továbbhajoljuk a szenvedők felé.

8. Tudományban gazdag, kiművelt fejű magyar ifjak szeretnénk lenni, akik a leggyorsabb szerzőkkel a legkorszerűbb gépeket mindent ismerni vagyunk.

9. Öntudatos magyar ifjak, akik szeretnénk minél többször népfőiskolára járni, ahol a magyar szellemi élet kincseit megismerhetjük és felszínre hozhatnánk.

10. Szeretnénk, ha lelképásztoraik, tanáraink, tanítóink megértéssel fordulnának hozzánk, új álmokat látó fiatalokhoz és engednék, hogy együttműködünk velük a boldogabb magyar jövőért.

11. Szeretnénk, ha mindnyájan egyetértenének velünk, ifjú testvéreink és ne lennénk már közöttünk társadalmi válaszfalak, értelmiségi, munkás és parasztfajak — kéz a kézben, haladnánk együtt az Úr nevében!

Tiszaeszlár, 1946 augusztus 24-én.

Testvéri köszöntéssel:

a konferencia ifjúsági tanácsa.

HALOTTAINK

Dr. Herpay Gábor Hajdú vármegye főlevéltárosa, volt alispán, az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmegye megválasztott gondnoka, okl. református lelkész, egyháztörténész augusztus 15-én Debrecenben meghalt. Temetése augusztus 17-én volt, ahol a gyászszertartást a püspök végezte.

Torma Béláné, Vadadi Zsuzsánna, Torma Béla volt bőzödi lelképásztora, jelenleg vérteti h. lelkész felesége 59 éves korában Vétesen meghalt. A megboldogultban Kiss Antal Jenő konventi ifjúsági lelkész anyósát gyászolja.

Dr. Karádi György, a hódmezővásárhelyi református Bethlen Gábor gimnázium tanára 1946 aug. hó 16-án elhunyt. Benne nemcsak egyházközsége, de az egész magyar nevelőtársadalom egyik legértékesebb tagját veszítette el. Emlékét kegyeletlenül őrizzük.

H Í R E K

Legközelebbi egyházkerületi tanácsüléseink és időszak bírósági ülésünk előrelátólag október hó 15-én, kedden lesz. — Aze alkalommal tárgyalni kívánt bírósági ügyeket kérem a jelen értesítés vétele után azonnal fölterjeszteni, máskülönben azoknak tárgyalásra előkészítését nem garantálhatom. P ü s p ö k.

Az Országos Református Tanáregyesület gyűlése. Augusztus 16-án a debreceni Kollégium kitanácstermében hosszú kényeszerű szünet után az Országos Református Tanáregyesület megtartotta első választmányi gyűlését és részleges értekezletét. A választmányi gyűlés elhatározta a tisztújítás mielőbbi megtartását, s ennek előkészítésére és az ügyek időközli vitelére ideiglenes tisztikart választott. Ennek tagjai: elnök: Dr. Papp Ferenc, alelnök: Dr. Péter Zoltán, főjegyző: Magyarai Kálmán, központi jegyző: Dr. Nábrádi Mihály, központi aljegyző: Dr. Kovács Béla, főpénztáros: Jakucs István, pénztáros: Dr. Szűcs Lajos, ellenőr: Dr. Mester István. A részleges értekezleten mintegy hetven református tanár vett részt. Többen voltak a Dunántúlról, Dunamellékről és Tiszántúlról is. Elhangzott három előadás. Dr. Péter Zoltán a református iskolák autonómiájáról, Dr. Tóth Béla az általános iskoláról, Magyarai Kálmán a református tankönyvek kiadásának problémáiról beszélt. Előadásukat széleskörű és alapos megvitatás követte, melynek során az egybegyűltek lelkesen állást foglaltak a felekezeti oktatás és nevelés fenntartása és fejlesztése mellett, keresték a legjobb megoldási módokat az általános iskola megvalósítására és kívánták a református tankönyvek mielőbbi kiadását. Több felszólalás hangszólta, hogy a református iskolákat minden időben egészséges demokratikus szellem hatotta át, s azok a legújabb nevelésügyi kezdeményezések, amelyek napjaink kultúrpolitikájában kibontakoznak, sok részben felekezeti iskoláink hagyományaira emlékeztetnek. —

A gyűlés résztvevői között jelen volt Nagy Miklós államtitkár, aki minden felmerült kérdésben hasznos felvilágosításokat és irányító útmutatásokat adott. A gyűlés fenti tárgyakban határozati javaslatot fogadott el, amelyet az egyesület kezesen felterjeszt az egyházi felettes hatóságokhoz.

Dr. Erdős József, a magyar református teológiai professzorok pátriárkája folyó évi augusztus hó 31-én töltötte be gazdagon megáldott életének 90. esztendejét. Tanítványainak és tisztelőinek megszámíthatatlan seregével együtt mi is imádkozunk, hogy továbbra is áldássek meg az a férfiú, aki féli az Urat.

A püspök és hivatali munkatársai szeretéttel kérik az egyházkerület egész közönségét, ne vegyék az udvariatlanság és testvértelenség jelének, hogyha családi gyászt vagy örömtől hirtelődő, gratuláló vagy hasonló természetű megnyilatkozásokra nem minden esetben tudnak válaszolni külön-külön és egyenként. Ennek oka egyszerűen a hivatali személyzet lecsökkenése és munkaszaporulata, másrészt a minden téren mellőzhetetlen takarékoság mind a magunk, mind a kerület szűkös anyagi forrásaival. Igyekezzünk testvéri érdekeinket minden tudomásunkra jutó esetben e Lap hasábjain együttesen tolmácsolni. A püspök ezúton köszöni meg a szíves jó kívánatokat akadémiail rendes tagságához.

Dr. Bösörényi Ede volt szentesi, jelenleg budapesti vallásoktató-lelkésznek július 18-án fia született, aki nagyapja: a szentesi lelképásztora nevével viseli.

Juhász Sándor vezetői lelképásztora aug. 25-én tartja esküvőjét Andó Márta tanítónővel, a csökmői lelképásztora leányával.

Veregyeházy László volt makói segélylelkész július 21-én iktattatott be a most anyasított csanádpalotai missziói lelkész állásába. Isten áldása legyen a fiatal lelképásztoron és az új gyülekezeten.

Szántó Gusztáv segélylelkész hívta meg példás egyhangúsággal a fülöpösaróci gyülekezetet a lemondás folytán megüresedett lelképásztori állásra. Beköltése szeptember 1-én volt.

Elmenekült vagy elhurogolt családtagjainkat kutató gyülekezeti tagjaink figyelmébe ajánljuk a Nemzetközi Segély és Mentő Bizottság genfi központját. Az angol, francia vagy német nyelven írt megkeresések a következő címre küldendők: 7 Rue Gauthier, Genève, Schweiz. — Kutató irodák vannak Bajorország, Belgium, Franciaország, Hessen, Olaszország, Mexikó, Hollandia, Svédország, Törökország és Egyesült Államok területén.

Az amerikai és orosz ortodox egyházak újabb lépéseket tettek a kölcsönös megbékélés és együttműködés érdekében.

Az Egyházak Világtanácsának megalakulását és működését egy új 200 oldalas könyv ismerteti, az Ökumené kiadásában. E könyv többek között ismerteti az élelmiszerhiány elleni küzdelmet, amelyet a Világtanács Újjáépítési osztálya végez. Részleteket közül a májusi szinai ülésünk jegyzőkönyveiből. A menekültügyi osztály jelentése szerint Európában jelenleg

1.765.000 a menekültek száma. Azsiában 1.500.000, nem számítva „a Keleturópából kihajtott mintegy tízmilliónyi németül beszélő (de nem minden esetben német) lakost”. Az ülés foglalkozott a magyarországi menekültek ügyével is.

Barth Károlyt a hitler-uralom alatt megfosztották müncheni díszdoktori címétől. Most a müncheni egyetem visszazárta e címet a Svájcban élő professzorának.

A Brit és Külföldi Biblia Társulat legutóbbi évi közgyűlésén bejelentette, hogy az 1945. évben rekord-bevétele volt, amelyet, hogy széjjel osztottak négymillió bibliát.

Milyen kérdések foglalkoztatják az egyházi közvéleményt külföldön? Külön-külön tartották üléseiket az anglikán egyházkerületek és a skót egyház. Az ülések legnagyobb részét a következő három kérdés foglalta le: 1. A világ éhínségét leküzdési akció szociális igyekezet. 2. A gyülekezeti evangelizáció. 3. A világ keresztényeinek egysége. A skót presbitériánusok ülésén megjelent Attlee miniszterelnök is és hitet tett a világ keresztényiségének közös céljai, törekvései és szoros egysége mellett.

Az amerikai magyar református egyházkerületek évi közgyűlésükön beszámoltak a most folyó gyűjtési akcióról. Elhatározták, hogy megkísérik, hogy az Egyházak Világtanácsa útján az eladósodott magyar gyülekezeteken segítsenek. A segítségnyújtást kiterjesztik a jelenlegi határokon kívül élő magyarországi számokra is. Átiratot intéztek a magyarországi Konventhez, hogy a már kint lévő Dr. Vasady Béla akciójának befejezéséig más hasonló céllal ne küldjenek ki, mert külön gyűjtést nem engedélyeznek.

Az angolai keresztény tisztek uniója — amely 1581-ben alakult meg s jelenleg kb. háromezer tagja van — táviratilag bibliai Ige által üdvözölte Dr. Soltész Elemér lelkész-áltábornagyot, mint a magyar honvédség táborigáncsát.

A katolikus egyház Amerikában. E kérdésről jellemző cikk jelent meg C. Morrison tollából a Christian Century c. csikagói lap hasábjain. Az amerikai katolicizmusnak egyre jobban érezhető politikai előretöréséből indul ki, amelyet a szerző szerint már csak néhány lépés választ el attól, hogy törvényen biztosított államvallássá legyen. Szemére veti ennek a „zárt hatalmi rendszernek” a szerző, hogy gyakran szembe száll a demokráciával és T. Mackar szavaival jellemezve nem más, mint „egy vallási hierarchiának olyan politikai törekvése, amely világi eszközökkel igyekszik a társadalmi uralkodás megszerzésére”. Ha a világi eszközök használatának módszerét nézzük, akkor a politikai, katolikus misszió maga a fasizmus elvének tökéletes megtestesítése, ellentétben a demokráciával és protestantizmussal. A szerző szerint amerikai választásoknál már érezhető a katolikus blokk ereje. Nagy ügyességgel szerzi meg céljai számára a közpénzeket. A maga számára külön szervezi Amerika két leghatalmasabb tömegét, a munkásságot és négereket.

Hajdúbosszörnyében augusztus 14-én az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmegye lelkészértekezletét tartott. Az értekezleten Révész Imre püspök, Dr. Czeglédy Sándor professzor, Tamás Ferenc és Dr. Kovács Lajos orvos, hajdúnánási főgondnok szolgált. Résztvett és felszólalt az egyházmegye több presbitere is.

Tiszsaeszláron ifjúsági konferenciát rendezett az alsószabolcs-hajdúvidéki egyházmegye missziói bizottsága aug. 23—25. napjain. Az egyházmegye gyülekezeteiből 109 ifjú sereglett egybe. — Augusztus 10-én, vasárnap az Igét a püspök hirdette. Helyből és vidékről közel ezren vették fel az úrvacsorát.

Debrecenben augusztus 29—szeptember 1. napjain leánykonferencia volt. Szeptember 1-én, vasárnap az Igét a Mester-utcai templomban a püspök hirdette.

Megkerült úrvacsorai kehely. A múlt év nyarán a háborúban részt vett idegen hadsereg egyik tagja révén egy ezüst úrvacsorai kehely fedővel együtt Karácsony András békési lelképásztor kezébe jutott el, aki azt őrzi és igazolt tulajdonosának bármikor kiszolgáltatja. A kehely felirata: Márk Endre adomány. Az évszámot és a kehely leírását, irtartalmát, alakját a tulajdonos adja meg.

A hazatérő hadifoglyok Debrecenből 24 órány belüli tovább indulnak családjukhoz, az utazásra képtelen betegekről pedig a Vöröskereszt azonnal értesítést küld a családtagoknak, azért minden külön érdeklődés felesleges.

A debreceni református Kollégium részére csak a Kollégium pecsétjével ellátott gyűjtővevőkkel és külön megbízó levéllel ellátott személyek — rendszerint kollégiumi tanárok és növendékek — gyűjthetnek. Ezt azért közöljük minden lelképásztorral, nehogy más intézmény részére történjen gyűjtés abban a tévhitben, hogy a debreceni református Kollégium részére történik a gyűjtés. Egyébként a kerülethez tartozó lelképásztorok számítanak arra, hogy az őz folyamán minden gyülekezetbe elmennek a szupplikálók.

Jándy Magdolna okleveles óvónő ajánlkozik óvónőnek. Résztvett a református missziói munka minden munkájában s évek óta díjtalanul és önzetlenül végzi a kántori szolgálatot, vezet vasárnapi iskolát s az akadályoztatott lelképásztor helyett hónapokon keresztül tartotta az istentiszteleteket. Ajánlja a kalocsa Lelekési Hivatal, Kalocsa, Haynald-u. 20. sz. alatt.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

ad 394—1946. szám

TÁRGY: Református magyarok világszövetsége második nagygyűlése.

KÖRLEVÉL valamennyi kebelbeli lelképásztorhoz és presbitériumhoz.

Tudomásulvétel és megfelelő intézkedés, illetőleg előkészítés kérésével közlöm a következőket:

A Református Magyar Világszövetségnek előkészítő bizottsága nevében Dr. Ravasz László, az Egyetemes Konvent elnöke amerikai magyar református testvéreink öhajítására 1946 aug. 18. helyett 1946 október 13-ára, vasárnapra meghirdeti a református magyarok világszövetsége második, de láthatatlan nagygyűlését. Felkéri az összes magyar református gyülekezeteket, hogy ezen a napon a délelőtti istentiszteleten előre közölt terv szerint igehirdetésben és imádságban emlékezzenek meg a református magyaroknak az egész világon szétosztott lelki közösségéről. Hirdessék Isten üzenetét és ígérezeit ennek a népek és könyörögjenek a református magyar emberek, a magyar református gyülekezetek és intézményeknek Jézus Krisztusban való megújításáért és megépítéséért. Az ezen a napon begyűlt perselypénzt fordítsák az illető magyar református egyházak arra, hogy a magyarországi ifjúságból minél többen kereshessék fel az ország határán kívül élő nagy magyar közösségeket s az ország határán kívül élő nagy magyar közösségek minél több ifjú embert, fiút és leányt küldhessenek háza az anyaország megismerésére és szolgálatára. Debrecenben, 1946 szeptember 6.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

500—1946. szám.

TÁRGY: Katonai szolgálattal kapcsolatos kedvezmények és mentességek.

KÖRLEVÉL

Tudomásulvétel és megfelelő mihez tartás céljából közlöm a honvédelmi miniszter 20.100—1946. eln. köz. H. M. számú rendeletéből a katonai szolgálattal kapcsolatos kedvezmények és mentességek szabályozásáról szóló 5170—1946. M. E. számú rendelet végrehajtása tárgyában kiadott intézkedésmelől (megjelent a Magyar Közöny 1946. évi 188. számában) a következőket:

4. §. 4. a) szerint „papjelölti kedvezményre” jogosultak azok a teológusok, akik hittudományi tanulmányaikat folytatják s erről a püspök által aláírt bizonyítványt mutatnak fel.

5. §. 1. b). A lelkészek (ide értve a lelképásztor, lelkész, segédlelkész) és lelkészjelölt tanárok, a püspök által kiállított bizonyítvány felmutatása mellett.

10. §. „A kedvezmény iránti kérelmet az érdekeltek, illetőleg a hozzátartozónak a sorozás évében, a sorozásig a járási főjegyzőnél (polgármesternél), a sorozás ideje alatt az illetékes sorozóbizottságnál, a sorozás befejezése után pedig ismét a járási főjegyzőnél (polgármesternél) kell benyújtani.” A kérvényhez csatolni kell a püspöki igazolást.

12. §. 2. „A papi, papjelölti kedvezményben részesített hadköteles kedvezményi jogcímenek fennállását az illetékes járási főjegyzőnél (polgármesternél) első ízben a besorozást követő december hó folyamán, majd folytatlagosan minden év december havában, utóljára pedig ahány az évnek december havában, amely évben 41. életévét betölti, a kedvezmény megadása iránti kérelemre megszabott módon igazolni köteles.” Debrecen, 1946 augusztus 21.

2660—1946. szám.

TÁRGY: Az egyházkerületi közigazgatási járulékok megállapítása és befizetése.

KÖRLEVÉL a kebelbeli egyházkerületi lelképásztoraihoz és presbitériumaihoz.

A folyó évi augusztus 28-án ülésezett egyházkerületi tanács az egyházkerület 1946. évi költségvetése tárgyalása során a lélekszám után járó közigazgatási járulékokat az 1946. évre 10 filléresre állapította meg. A közigazgatási járuléknak stabil értékben történt legutolsó megállapítása szerinti összegnek ezt a kivételét az tette szükségessé, hogy az egyházkerületnek eddigi bevételi forrásai közül — a középiskolai tanügyi közigazgatási járulékok kivételével — mely ezáltal is a régi mértékben forint értékben megállapított és kivettelt, más bevételi forrása nem maradt.

Az államsegély, amely eddig az egyházkerület közigazgatási terheinek viselésénél jelentős szerepet játszott, az államháztartás kereteinek nagymértvű szűkítése folytán olyan bizonytalanra vált, hogy azt az egyházkerület gazdasági életében állandóan biztosított tételnek tekinteni nem lehet. Az önerőből való megélés gondolata, amely egyházunk életében előbb-utóbb megértésre kell hogy találjon, az egyházkerület ezévi költségvetésében megállapított közigazgatási járuléknak gyakorlati kifejezésre jutott.

Az egyházkerület háború előtti szükségleteinek nagymértékű szűkítése mellett is az egyházkerületi közigazgatással felülten felmerülő személyi és dologi szükségletek, egyes intézetek és intézmények támogatása nem volt mellőzhető, miután ezek teljes mellőzése az egyházkerületi közigazgatás teljes megszűnését, a támogatott intézetek és intézmények, elsősorban a Kollégium még súlyosabb helyzetbe való jutását jelentené. Miután nem kívánható, hogy az egyházkerületi közgyűlés az általa alkotott bizottságok munkájára kiküldött tagok a saját költségükön végezzék a közösség érdekében való munkát, s miután az alkotmányos nyilvánosság érdekében az sem kívánatos, hogy a költségekre való tekintettel a közgyűlésre és bizottsági ülésekre a tagok csak éppen hogy szűken határozóképes számban jelenjenek meg, szükségesnek látszott a nagyobb számú megjelenést lehetővé tenni, a felmerülő költségek kiiffizetésére megfelelő fedezetet előirányozni.

Ha a megállapított 10 fillér járuléka a folyó évre teljes összegében befolyik, ami az egyház tagjainak és tisztiorozóinak a mai idők súlyának megértését bizonyító tanúságtétele lesz, úgy módunk lesz arra, hogy az egyházkerület érdekében önfeláldozással dolgozó, eddig semmi, vagy igen csekély tiszteletdíjjal honorált lelkészi és világi munkásainknak az eddigi mértékkel nem túlhaladó szerény tiszteletdíjakat juttathassunk, hogy az egyházkerület nyugdíjasainak és kegydíjasainak a törvényes mértékű járandóságot biztosíthassuk, hogy eddig is támogatott intézeteinknek és intézményeinknek a mai viszonyok mellett lehetséges segélyeket nyújthassuk.

A fentiek alapján az egyházkerületi tanács által megállapított járulékok befizetése és beszedése körül feladattal bíró minden egyháztagnak és öröllónak nyomatékos figyelmébe kell ajánlanom, hogy munkájuk eredménye e téren és ezáltal az önerőből való élés súlyos próbája lesz.

A legteljesebb komolysággal kérem és intem azért a lelképásztor urakat és a presbitériumokat a fentiek megszívlelésére s az azok értelmében való gyors és határozott cselekvésre. Az egyházkerület érdekeinek hathatós képviselését részint az állam, részint az országos egyházi vezetőség felé csak egy olyan egyházkerületi központi ügyvezetés biztosíthatja, amelynek személyi és dologi szükségletei, ha minimális mértékben is, minden körülmények közt biztosítva vannak. Egyetleneg lelképásztornak és egyházkerületnek sincs erkölcsi joga a maga számára az egyházkerületi igazgatás segítségét, támogatását, közbenjárását igénybevenni, hogyha a maga részéről nem tett meg teljes felelősséggel minden emberleg lehetőt a járulékok beszedésére és beszolgáltatására.

Debrecen, 1946 szeptember 2.

2504—1946. szám.

TÁRGY: Hitfelekezeti iskoláknál új tanítói állások szervezése és betöltése.

KÖRLEVÉL az esperes és iskolaszéki elnökök urakhoz.

Tudomásulvétel végett alábbi másolatban kiadom a vallás- és közoktatásiügyi miniszter úrnak 89.133—1946. IV. a. sz. a. valamennyi egyházi főhatósághoz intézett leiratát:

„A demokratikus magyar állam iskolapolitikája tömegnevelés terén kulturális szempontból feladatát tűzte ki az ország iskolahálózatának minél teljesebb kiépítését, az iskolai rendszer korszerű átalakítását és mindazoknak az előfeltételeknek megteremtését, amelyek nélkülözhetetlenek kitűzött céljának elérésében. Az előfeltételek személyi biztosítékainak tárgyi megvalósítását három módon kívánom biztosítani: a kis tanítólétszámú (1—2 tanórós) iskolák fejlesztésével, a zsúfolt iskoláknál új tanítói állások szervezésével és a szakosítási igényelete új tanítói létszám szaporításával. A közoktatási kormány ezévi költségvetése már e szempontok figyelembevételével állított össze, s az állami iskolai vonalon rendelkezésre állétkedtem, hogy minden egytanítós iskola kéttanítóssá, a kéttanítós iskola háromtanítóssá fejlessztesse, a zsúfolt iskoláknál annyi új tanítói állás szervezzék, hogy egy-egy tanítóra részben osztott iskoláknál 40, teljesen osztott iskoláknál 50 tanulóval több ne jusson, végül, ahol szükség van szakosítás miatt a tanítólétszám szaporítására, a megfelelő számú tanító álljon rendelkezésre.

Amely községben állami iskola mellett más jellegű, akár közvetlen rendelkezés alatt álló iskola vagy hitfelekezeti iskola áll fenn, kívánatos, hogy a fejlesztés és a tanítói létszám kérdése elsősorban kooperálás útján nyerjen megoldást.

Tisztelettel felkérem a Főtiszt. Egyházi Főhatóságot, szíveskedjék felhívni a főhatósága alatt álló iskolák fenntartóit, hogy a kooperálás tekintetében mind az állami, mind a községi és társulati, mind pedig a más hitfelekezeti iskolák vezetőivel haladéktalanul keressék a megoldást, s azt soronkívül jelentésként (utalva a tanuló osztlányok létszámára, a tanterem számára, szervező állások számára) a vármegye tanfelügyelőjéhez. Kooperálásnál kifejezésre jut a hitfelekeze-

teknek nemcsak az állammal és a világi tanintézményekkel, hanem az egymással való kölcsönös együttműködés megértésének és akaratának szándéka és ténye.

Ahol kooperálásra mód vagy lehetőség, avagy szükség nincs, tisztelettel felkérem a Főtiszt. Egyházi Főhatóságot, szíveskedjék felhívni az iskola fenntartóit, hogy a megfelelő új állásokat — minimálisan helyi 20% biztosítása mellett — az egyházi főhatóság előzetes hozzájárulásával szervezzék meg. A szervezett állásokhoz halandó vagyonok államsegélyt nyújtanak.

Minden esetben, ahol az állás csak 50%-nál magasabb államsegéllyel szervezhető meg, az állás első ízben való betöltésének jogát magammal tartom fenn. Kinevezési jogot az egyházi főhatóság hármas jelölése alapján gyakorolom. Ahol az iskolafenntartó az oda beosztott „menekült” tanítót meghívás útján hajlandó alkalmazni, a kinevezési jog mellőzésével a tanító alkalmazását jóváhagyólag tudomásul veszem. Ahol az államsegély az 50%-ot nem haladja meg, ott az iskolafenntartó az állást előzetes pályázat meghirdetése után saját szabályai szerint lefolytatandó választás útján betöltheti.

Minden újonnan szervezett állásra vagy megüresedő állásra elsősorban azokat a tanítókat kell alkalmazni (kinevezni, megválasztani, meghívni), akiket elháríthatatlan okok állomáshelyükről való távozásra kényszerített, tehát az úgynevezett „menekült” (állami vagy hitfelekezeti) tanítókat. Ezért tisztelettel megkérem a Főtiszt. Egyházi Főhatóságot, hogy a hármas jelölésnél mind a kinevezések, mind a választások esetében erre feltétlenül figyelemmel lenni szíveskedjék.

Az általam kinevezett tanító felekezeti jellegű tanítónak lesz, de ha ellene az iskolafenntartó részéről öt éven belül akár magatartás, akár működés szempontjából súlyos kifogás merül fel, a tanítót az iskolafenntartó és az egyházi főhatóság együttes kérésére, illetőleg javaslatára áthelyezem.

Bízom abban, hogy az egyházi főhatóság és az iskolafenntartók készséggel nyújtanak segédkeztet a demokratikus iskolapolitika megvalósításához. Erre enged következtetni az az országos tapasztalt megmozdulás és megnyilatkozás, amellyel a hitfelekezeti iskolafenntartók kifejezték iskolájuk fenntartásához szükséges ragaszkodásukat s így remélem, hogy az iskolafenntartók aránylag kis terhek viselésére szívesen hozzák meg áldozataikat, az új állások szervezését s a megfelelő helyi javadalom biztosítását a magyar jövőendő érdekében készséggel vállalják.”

2646—1946. szám.

TÁRGY: Iskolalátogatás előmozdítása.

KÖRLEVÉL a nagytiszteletű esperes és lelképásztor uraknak.

A vallás- és közoktatásiügyi miniszter úrnak az általános iskolák és felnőtt dolgozók iskolai látogatásának előmozdítása ügyében 91.712—1946. II. sz. a. hozzánt intézett átiratát az abban foglaltak tudomásulvétele és megfelelő további eljárás végett az alábbiakban szószertinti másolatban közlöm:

„Az ország demokratikus átalakulása lezárta végre a szociális igazságtalanságok hosszú szomorú korszakát a politikai és gazdasági felszabadulással párhuzamosan a nép elnyert a művelődés szabadságát is. Hogy ez a szabadság valóban reális értéket jelenthessen, egész iskolaszervezetünk átforgalmazásával és új iskolatípusok létesítésével igyekeztünk biztosítani a munkásság és parasztság számára a művelődés lehetőségét is. A magyar parasztság és munkásság szellemi színvonalának általános felemelése az egységes közművelődési alapvetés megadása, tehát köznevelésünk helytelen osztálytagozódásának megszüntetése érdekében élethelytől az általános iskoláját, a felnőtt munkás és paraszti dolgozók számára pedig az értelmiség sorába való emelkedéséhez utat nyitó dolgozók iskoláit. A nagyjelentőségű reformok életbe léptetése óta eltelt időben azt kellett tapasztalnom, hogy a munkásság megértette e reformok sorsdöntő jelentőségét s nem csak az általános iskolától, nem tartja vissza gyermekeit, hanem ezrével keresi fel a felnőtt dolgozók iskoláit is. A parasztság azonban nagy tömegekben még mindig nem kíván élni a tanulás, az iskolázás, a művelődés alkalmaival. Nemcsak a felnőtt iskolákból maradt ki jóformán teljesen, hanem — az iskolai hatóságoknak az 1945—46. iskolai évről tett jelentései és a minisztérium kiküldöttjeinek közvetlen szerzett tapasztalatai szerint — a tanulásra kötelelt korú paraszti gyerekek igen jelentős szándéka is minden elfogadható ok nélkül elmulasztotta a tanítási órák rendszeres látogatását, s ezzel egyrészt saját egyéni érdekeit, másrészt egész népünk szellemi, erkölcsi felemelkedését és megerősödését is veszélyeztette. Mivel a tapasztalatok szerint számolni lehet a művelődési iránti bizalmatlanság esetleges további fokozódásával is, minden eszközzel igyekezem e veszedelemnek elejét venni s a művelődés vágyát népünkben s elsősorban a parasztság felkeltésében felkeltetni.

Tisztában vagyok azonban arról, hogy az iskolázási kötelezettség terén mutatkozó nagyarányú mulasztásokat nem lehet csupán a törvény szigorával megszüntetni. Nem a törvény rideg, sokszor lélek nélkül

való paragrafusainak emlegetésével, hanem lélekbeli fakadó és lélekhez szóló, lélekre ható érvekkel kell meggyőzni népünket a tanulást, az iskolabárást jelentőségéről és hasznáról, a szülőket arról, hogy gyermekeik, önmaguk és a népi közösség ellen vétnek, ha komolyabb ok nélkül visszatartják gyermekeiket az iskola látogatásától.

A vallás- és közoktatásügyi kormányzat éppen a minél erősebb lelki ráhatás érdekében elsősorban az egyházak közreműködését kívánja megnyerni felvilágosító munkájához. Tisztában vagyunk ugyanakkor azzal, hogy változatlanul nagy azoknak az embereknek a száma, akik szívesen meghallgatják az egyházak által közvetített gondolatot.

Tisztelettel felkérem ezért az egyházak vezetését, legyenek segítségemre, hogy a művelődés szükségessége melletten átmenjen egész népünk tudatába, hogy népünk, s elsősorban a parasztság minden tagja értelmével és hitével egyformán vallja, hogy csak a művelt ember lehet igazán szabad, hogy csak a művelődés, a szellemi és erkölcsi fejlődés útján teremthetjük meg magunk számára a kívánatos jobb életlehetőséget, magasabb szellemi színvonalat biztosító gazdasági és társadalmi rendet. Hirdessék az egyházak az eddiginél nyomatékosabban, mindig és mindenhol az önművelés és iskolázás mérhetetlenül megnövekedett és valóban sorsdöntővé lett fontosságát.

Mindenekelőtt arra kérem az egyházak vezetését, hogy a jelenleg legerősebb baj, az iskolázás kötelezettségének semmibevevése ellen tegyék meg legsürgősebben a szükséges lépéseket s lehetőleg még augusztus hónap utolsó, vagy szeptember első vasárnapján mellássák valamennyi istentiszteleten az iskolázás jelentőségét s a fentiek szellemében hívják fel gyülekezeteiket, valamennyi érdekelt tagjának figyelmét arra, hogy amit eddig csendőrszuronyoknak engedve tettek meg, ha megtehetik, tegyék meg most a művelődés erősítő igényének hatása alatt, a tanulási kötelezettségének tudatában minden külső kényszerítést nélkül, s küldjék iskolába gyermekeiket! Meggyőződésünk, hogy az egész magyarság művelődésének ügyét.

Debrecen, 1946 szeptember 6.

2689—1946. szám.

KÖRLEVÉL

a felnőtt dolgozók iskoláinak 1946—47. iskolai évről.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr valamennyi tankerületi főigazgatóhoz és egyházi főhatóságokhoz az alábbi leiratot intézte:

Magyar vallás- és közoktatásügyi Minisztérium.

84.082—1946. szám.

III.

TÁRGY: Utasítások a felnőtt dolgozók iskoláinak 1946—1947. iskolai évről.

A tankerületi főigazgatók összefoglaló, valamint egyes iskolák vezetőinek közvetlen jelentéséből leszárt megállapítások alapján, a dolgozók iskoláinak egészséges irányú továbbfejlesztése érdekében az 1946—47. iskolai évről az alábbiakat rendeltem:

1. A beérkezett jelentésekből megállapítottam, hogy a dolgozók iskolái tanulóiinak foglalkozási ágak szerinti megosztása nem felel meg az iskolafaj életre-hívó rendelet alapjaitól, mert a testi munkák, de különösen a földműves dolgozók aránytalanul kis létszámmal vannak képviselve a tanulóknál. Az iskolák hozzáférhetővé tétele a mezőgazdasági dolgozók számára, minden ilyen törekvés határozott felkarolása, sőt elindítása az új tanévben is Főigazgató úr fő gondja legyen. A minisztérium érintkezésbe lépett a 3981—1946. sz. VKM rendelettel létrehozott Népi Művelődési Intézet elnökségével, hogy az alulról jövő kezdeményezést, melyet e rendelet 2. §-a egyik főfeladatává tett, hathatósan indítsa el. Ahol — megfelelő iskolafaj hiányában — a dolgozók iskoláját felállítani sem közeli anyaiskola útján, sem ilyenek partikulájaképpen, tanárok kitelepülésével, nem lehetséges, ott helyi, alkalmi tantervekkel előkészítő tanfolyam alakítását ajánlom a falusi dolgozók tanulását lehetővé tenni. Ennek elvégzése után a tanulók vizsgálatot tesznek valamely kijelölendő anyaiskola tanáraiból álló bizottság előtt. A tanfolyamokat az október 1—március 31-e közötti időre tervezem, esetleg csökkentett heti elfoglaltsággal, mindig a helyi viszonyokhoz alkalmazkodó időbeosztással, a 19.100—1946. sz. VKM rendelet szellemében (12. §). Március 31-e után esetleges összefoglalásokra és a tananyagnak a vizsgálatig leendő ébrentartására heti egy ünnepnap foglalkozást irányzó elő. E tanfolyamok költségeit a rendelkezésre álló fedezet keretében előzetes engedélyezés után a kultusztervező vállálja.

2. A 19.100—1946. sz. rendelet 1. § 4. pontja értelmében a főigazgatók kötelesek június 30-ig felterjeszteni a tankerületükben megnyitandó dolgozók iskoláinak szervezési tervét. Amennyiben ez még nem történt meg, felhívom Főigazgató urat, hogy ezt a tervet legkésőbb szeptember 4-ig az ott közölt szempontok figyelembevételével terjessze fel. Csak így lehetséges ezen iskolák dologi fenntartását zavartalanul biztosítani. A tervet összeállításánál még a következőkre kell figyelemmel lenni:

a) A mostoha költségvetési lehetőségek miatt tartás szem előtt fentírt rendelet 3. § 3. pontjának előírásait.

b) Ott, ahol az indokolt, igyekezzék egy város (község) több azonosfajú, kisebb létszámú osztályát, vagy ugyanazon iskola párhuzamos osztályait összevonni, még ha utóbbiak nem azonos (humán-reál) irányúak is. Bizonyos órákra az osztályt szét lehet választani.

c) Amennyiben valamely iskola első két évfolyama annyira elnéptelenednek, hogy fenntartása pazarlásnak minősülne, a dolgozók érdekében elérhető eredményhez képest és az osztálybizottság a helyi demokratikus szervek segítségével sem tud a benépesülésen segíteni, biztosítani kell a megszüntetendő osztály tanulóinak díjtalan magánvizsgálat lehetőségét azonos fajú, nem dolgozók iskolájában, vagy más közeli dolgozók iskolájában leendő elhelyezésüket. Tanítóképzőintézetek ilyen tanulói természetesen nem tehetnek magánvizsgát. A vizsgálat megteremtését esetenként indokolással kell kérni a minisztérium illetékes ügyosztályától.

d) Annak érdekében, hogy a dolgozók iskoláiban iskolázott tanulók közül minél többen megmaradjanak eredeti munkahelyükön és ne köztisztviselői pályára törekedjenek át lépni, különösképpen pedig, hogy minél több ilyen dolgozót juttassunk vissza a falunak, a költségvetés igen kisszámú gimnáziumi, annál több polgári iskolai új osztály megnyitására nyújt lehetőséget az új iskolai évből. Igen szükségesnek mutatkozik új övönképzők és tanítóképzők megszervezése is a dolgozók számára. A megnyitandó új osztályokban arra kell törekedni, hogy legalább az előírt 15-ös legkisebb létszám a falusi, mezőgazdasági és ipari tényleges dolgozókból tevődjék össze. Ezen felül a 30-as létszámig volnának beiskolázhatók más dolgozók.

3. Az egyházi főhatóságok által megszervezett és részben fenntartott iskolák felett a felügyeletet az 1935. VI. tc. keretében gyakorolják a tankerületi főigazgatók. Az ilyen iskolák vezetőit és tanárait az egyházi főhatóság bízza meg az idézett rendelet 3. §-a 1., 4., 5. pontjainak szemellett tartásával. Erről az egyházi főhatóság az első óradíjkiutalási kéressel egyidejűleg értesíti a tankerületi főigazgatót. Ezek az iskolák megindulásuk, egyetemes irányításuk és eredményeik számbavétele végett a módszeres értékelétek jegyzőkönyvein kívül az alakuló és beszámoló záróértékelésük jegyzőkönyvét is felterjesztik, illetékes főhatóságaik útján tudomástulvétel végett a főigazgatóhoz. Az állam részéről a nemállami iskolákkal kapcsolatban szervezett dolgozók iskoláinak kiutalt dologi és személyi ellátmányról ezen iskolák a 19.100—1946. számú VKM rendelet 4. §-a értelmében az anyaiskolától elkülönített számadást tartoznak vezetni és a vallás- és közoktatásügyi minisztérium illetékes számvevőégi osztályához felterjeszteni.

4. A kezdődő tanév eredményes munkája érdekében nyomatékosan felhívom Főigazgató úr figyelmét a 19.100—1946. számú rendelet 8. § utolsó, a tanítóképzők viszonylatában pedig a 20. § 3. bekezdésére. A pszichotechnikai vizsgálat, megbízhatóan képzett szakértők hiányában egyelőre mellőzendő.

5. Kívánatos és természetesen fejlődés, hogy a dolgozók iskolái és ezekre előkészítő tanfolyamok felszívják az 59.049—1941. sz. V., VKM rendelet szabályozása alapján főigazgatói hatáskörben szervezhető és a multban helyi szükségletek kielégítésére szervezett polgári iskolai és gimnáziumi előkészítő tanfolyamokat. Kívánatos, hogy a dolgozók iskoláira előkészítő tanfolyamok 6 hónap tartamúak legyenek és azoknak látogatását olyan, a dolgozók iskoláiba felvételre jelentkező tanulóknak is ajánlják a vezetőket, akik felvételi vizsgálatra nincsenek kötelezve, de a tanulási gyakorlatból hosszabb ideje kiestek.

6. A tankerületi főigazgató urak a dolgozók iskoláinak látogatását a lehetőségek keretében szorgalmazzák, fontosabb észrevételeiket jelentésként, határidőre kért jelentéseiket pedig feltétlenül az előírt határidőre terjesszék fel.

7. A dolgozók iskolájában való továbbhaladás szempontjából a régi típusú reális iskola, valamint a reális tanterv szerint működő honvédnevelő intézetek egyes osztályait egyenlő értékűnek kell tekinteni a dolgozók gimnáziuma reális tagozatának megfelelő osztályaival. Az esetenként megállapítandó különbséti anyagból felvételi vizsgálatot kell tennie a tanulóknak. Ugyanilyen feltételek mellett a dolgozók gimnáziumaiban reális irányú érettségi vizsgálatot tehetnek azok, akik a régi rendszerű reális iskola VIII. osztályát eredményesen elvégezték.

8. A 19.100—1946. sz. rendelet 15. § 3. pontja lehetővé teszi a dolgozók gimnáziuma reális tagozatából a humanisztikus tagozatra, vagy viszont az át lépést. Célszerűségi okokból az át lépés lehetőségét az V—VI. osztályra korlátozom. A VII. osztályba beiratkozott tanuló az itt választott tagozatot többé nem változtathatja meg.

9. Több oldalról merült fel kívánság egyes tárgyak óraszámának, tananyagának megváltoztatására. A 19.100—1946. számú VKM rendelet 12. § 3. és a 17. § 1. bekezdései erre, helyi tanterv keretében, lehetőséget adnak. A helyi tantervre vonatkozó megindokolt javaslatot az iskolának hozzá kell szolgáltatni úton felterjeszteniük jóváhagyás végett. Általános módosítás nem szükségesnek, sem kívánatosnak nem mutatkozik, mert a

javaslatok a helyi viszonyokkal magyarázható, homlokegyenest ellenkező kívánásokat tartalmaznak. Az esetleges iskolaváltoztatásra való tekintettel a helyi tantervek jóváhagyását csak indokolt esetekben javasolják a főigazgató urak.

10. Általánosan panaszolt nehézség, hogy a dolgozó tanulók nincsenek ellátva tankönyvekkel és tanszerekkel. A minisztérium szűkre szabott költségvetése nem teszi lehetővé ennek a tehernek az átvállalását. A tankerületi főigazgató urak kövessenek el minden lehetőséget, hogy az érdekelte vállalatok és más közületek jöjjenek e tekintetben a dolgozók segítségére.

11. A dolgozók iskoláiról az anyaiskolák évkönyvében külön fejezetben kell beszámolni.

12. A felvételi korhatár leszállításáról 16 évre külön rendelet intézkedik.

Budapest, 1946. évi augusztus 29-én.

A miniszter rendeletéből: *Dr. Kemény Gábor* s. k., ügyosztályvezető.

Felhívom az érdekelteket, hogy a miniszteri rendeletben foglaltakban alkalmazkodni szíveskedjenek.

Debrecen, 1946 szeptember 6.

Révész Imre
püspök.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNYEK

Biharkeresztes református egyházközsége pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett **IV. sz. tanítói állásra**. Pályázhatnak elsősorban férfiak. Javadalom: rendezés alatt; fizetés államiával azonos lesz (26 értékegyes volt az állás). Lebombázott javadalmi lakás helyett törvényes lakbér jár. Köteleesség: törvényes; osztályvezetés (osztályok vezetése), akadályoztatás esetén lelkipásztor és kántor helyettesítése, belmissziói munkában segédkezés, egyházegyezői teendők ellátása (ez külön díj ellenében). Kántori oklevéllel rendelkezők előnyben. Pályázati határidő: 21 nap. Állás választás után elfoglalandó. Kérvények Református Iskolaszék, Biharkeresztes címre küldendők.

Debrecen református Kollégiumának Igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy, a gimnáziumban megüresedett **testnevelő-tanári állásra**. Oklevéllel rendelkező református vagy evangélikus tanárok 1946. évi szeptember 20-ig nyújthatják be pályázati kérvényeiket a gimnázium Igazgatóságához.

A debreceni református Kollégium Igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy, a gimnáziumban megüresedett földrajz-termesztanrajz-vegytan szakos tanári állásra. Pályázhatnak oklevéllel rendelkező református vagy evangélikus tanárok. A pályázati kérvényeket 1946 szeptember 20-ig a gimnázium Igazgatóságához kell benyújtani.

Fülpös református II. sz. tanítói állásra miniszteri jóváhagyással feltételezeten 21 napi határidővel pályázhatnak férfiak és nők.

Füzesgyarmat református presbitériuma pályázatot hirdet az általános iskolai **IV. számú tanítói állásra**. Fizetése törvényes. Természetben 14 q búza, 9 q árpa. Missziói munkában segédkezni kell. Kántori megbízatás külön javadalommal. Állás azonnal elfoglalandó. Határidő 21 nap. Nők is pályázhatnak. Református Lelkészi Hivatal, Füzesgyarmat.

A gyulahegyi református egyházközsége pályázatot hirdet általános iskolájánál a **VI. és jóváhagyással feltételezeten újonnan szervezett IX. és X. tanítói állásokra**. Pályázhatnak férfiak és nők. Fizetés törvényes. A IX., X. állások lakbérések. Határidő 21 nap.

A gyulahegyi református iskolaszék meghirdeti az újonnan szervezett **II. sz. tanítói állást** 21 napi határidővel. Fizetés és köteleesség díjlevél szerint.

Hajdúnánás református gimnáziuma pályázatot hirdet latin-történet, német-magyar vagy angol-magyar **tanári állásra**. Pályázati határidő október 10. Pályázhatnak protestáns vallású tanárok.

Hajdúnánás református iskolaszéke pályázatot hirdet jóváhagyással feltételezeten 28—32. (4 fi, 1 nő), 41. telypusztai s esetleg megüresedett 33—40. sz. balásztelki **tanári tanítói állásokra**. Határidő 21 nap.

Hajdúszóvát református egyháza pályázatot hirdet felső hatósági jóváhagyással feltételezeten az újonnan helyi 10% hozzájárulással szervezett **X., XI., XII., XIII. sz. tanítói állásokra**. Határidő: szeptember 21.

Hódmezővásárhelyi református főgimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet miniszteri kinevezéses termesztanrajz-földrajz szakos **rendes tanári állásra**. Vegytan tanítására képesítettek előnyben. Protestáns vallású tanárok miniszter úrhoz címzett kérvényüket október 1-ig adják be Igazgatóságához. Köteleesség, javadalmazás törvényes.

Kismarja református iskolaszéke 21 napi határidővel pályázatot hirdet **IV. sz. férfitanítói állásra**. Törvényes fizetés és lakbér.

Kisvársányi református iskolaszék pályázatot hirdet szervezés alatt álló **tanítónői állásra** jóváhagyással feltételezeten 21 napi határidővel. Köteleesség, fizetés törvényes.

Kisvársányi (Szatmár vm.) egyházközsége pályázatot hirdet **II. sz. tanítói állásra**. Pályázhatnak nők és férfiak. Fizetés 10% helyi és államségély, lakbér a községtől. Pályázati határidő 21 nap. Református Lelkészi Hivatal, Kisvársány.

A kisvárdai református egyházközség presbitériuma engedélyezéstől feltételezeten, 21 napi határidővel pályázatot hirdet az újonnan szervezett **V. és VI. sz. tanítói állásokra**. Fizetés törvényes. Köteleesség a reábitott osztály vagy osztályok tanítása; a kántor helyettesítése. Megjelölés önköltségen előnyös. Középsős iskolák helyben. A kelendő felszerelt kérvények a Református Lelkészi Hivatal címére küldendők.

Kocsord református egyházközség iskolaszéke pályázatot hirdet 21 napi határidővel pusztasándori **tanári tanítói állásra**. Köteleesség, javadalom törvényes. Természetben lakás, kert. Pályázhatnak férfiak, nők. Kérvények Református Lelkészi Hivatal, Kocsord, küldendők.

Komlódtótfalu református iskolaszéke pályázatot hirdet **kántortanítói és II. sz. tanítói állásokra**. Fizetés, köteleesség törvényes. Kérvények 21 napi határidővel Iskolaszék címére küldendők.

Kömör református iskolaszéke pályázatot hirdet nyugdíjazással megüresedett **kántortanítói állásra**. Köteleesség és fizetés törvényes. Pályázati határidő 14 nap. Református Egyházközség.

Makó református egyházközsége pályázatot hirdet két általános iskolai felső tagozatú **nevelői állásra**. Pályázhatnak bármilyen szakos: 1. főként idegen nyelven, rajz, testnevelés, ének-zene tanítására képesített, vagy alkalmas középsős iskolai és polgári iskolai tanárok; 2. iparművészeti vagy mezőgazdasági szaknevelők, okl. gazdák, kertészek; 3. a fent felsorolt tárgyak valamelyikének tanítására alkalmas tanítók. Jog és köteleesség törvényes. Határidő 21 nap. Az állást azonnal el kell foglalni. A választás jogerőssége a VKM jóváhagyásától függ.

A mezőási református egyházközség pályázatot hirdet az **V. sz. tanítói állásra** és az orosz fogságban lévő **II. sz. tanítói helyettesítésére**, az utóbbira tanítója hazatéréseig. Férfiak és nők egyaránt pályázhatnak.

Mérk református egyházközség főhatósági jóváhagyásoktól feltételezeten pályázatot hirdet **IV. tanítói állásra**. Határidő 21 nap.

A nagykállyi református egyházközség pályázatot hirdet jogilag megüresedett **VIII. sz. tanítói állásra**. Fizetése: 10% helyi járulékból, lakbér és 90% államségély. Pályázati határidő 21 nap. Református lelkipásztor, Nagykálló.

Nagytelki református I. sz. férfitanítói állásra pályázatot hirdetettik hárnapos határidővel. Javadalom: 20 értékegyes, államségély; lakás vagy lakbér. Köteleesség: törvény és szabályrendeletek szerint. Fel-szerelt, választható kérvények „Református Lelkészi Hivatal, Nagytelek” címre küldendők. Választás jogerőre emelkedése után állás azonnal elfoglalandó.

Nyírmada református iskolaszéke 21 napi határidővel pályázatot hirdet 6 havi betegszabadságon lévő **kántortanítója helyettesítésére**. Köteleesség és fizetés törvényes. Pályázatok Lelkészi Hivatal címére küldendők.

Nyírmada református iskolaszéke pályázatot hirdet miniszteri jóváhagyással feltételezeten újonnan szervezett **ötödik tanítói állásra**, 10% helyi hozzájárulással. Határidő a Köznevelésben megjelenő hirdetéstől számított 21 nap. Pályázatok: „Református Iskolaszék” címre küldendők.

Öesöd református presbitériuma pályázatot hirdet **XIII. sz. tanári tanítói állásra**. Pályázhatnak férfiak, nők. Javadalom törvényes. Pályázati határidő 21 nap.

Rozsály község — posta helyben — (Szatmár megye) református presbitériuma e lap megjelenésétől számított 21 napi határidővel pályázatot hirdet az orosz harctérn elűnt **kántortanítója helyettesítésére** annak visszatéréseig, vagy holtánnyilváníttaságig. Pályázhatnak férfiak és nők egyaránt. Fizetése egyháztól 300 Ft, 1 kat. hold föld kertválsággal és lakás, a többi államségély. Köteleesség az I—VIII. osztályú vegyesiskola növendékeinek tantervszerinti oktatása és belmissziói munkában segédkezés. Rozsály kövesüt mentén fekszik. Kövesüt vezet a 2,5 km távolságra levő Zajta-Fehérgyarmat vasútállomásra. Pályázat a Református Lelkészi Hivatal címére adandó be.

Szatmárkörmösi református egyházközség presbitériuma a VKM jóváhagyással feltételezeten pályázatot hirdet általános iskolájára újonnan szervezett három férfi és egy női **tanítói állásra**. Javadalom: 20% helyi hozzájárulás, a többi államségély. Mind a négy állásra férfiak és nők egyaránt pályázhatnak. Köteleesség törvény szerint. Pályázati határidő három hét. Pályázatok Református Iskolaszék címére küldendők.

Szeghalom református presbitériuma pályázatot hirdet három fogságban lévő és egy szabadságot **tanító helyettesítésére**. Határidő szeptember 21.

Szentpéterszeg református egyházközsége újszervezésű **V. sz. tanítói (női) állásra** pályázatot hirdet. Állás elfoglalása VKM jóváhagyással feltételezeten.

Tiszass református egyházközsége pályázatot hirdet a **III. sz. és a szervezés alatt álló IV. sz. tanítói állásokra**. Fizetésből 10% helyi javadalom, III. sz. álláshoz lakás is tartozik, mely egyelőre község által van igénybevéve. Határidő 14 nap.

Zsádány református iskolaszéke pályázatot hirdet három ideiglenes **helyettes tanítói állásra**. Fizetés törvényes. Megbízatás hadifogoly tanítóknak hazatéréseig tart.

Allásere, Bihari lelkész önként cserélné. Tájékoztató levélben. Érdeklődni Bihartorda címen választható.